

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 frt)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy hóra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékire.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-ngomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyszög centiméterenként 8 fillér.

Parosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér megállapodás szerint.

Hétfő, június 27.

Az obstrukció árnya.

Kolozsvár, június 27.

A kormány pihen a babérain. Az obstrukciónak nevezett másfél évig tartott küzdelmet sikerült neki leszereltetnie. Sikerült azonosítván az a csin is, hogy béke idejében, amikor az összes hatalmakkal egyetértésben élünk és állítól az egész politikai horizonton egyetlen bárányfelhő sincs, a delegációk által 450 milliócska hadikölcsönt megszavaztatni. »Herz, was wünschst du mehr!« gondolja a kormány és nagy, igen nagy kényelemmel helyezkedik el a kormányelnök a piros széken és körüljárhatja tekintet hivi nagy táborán.

Azonban a nyugalomát és az egész kabinet nyugalomát mégis nagyobb veszély fenyegeti, melynek árnya messziről ingetget ugyan, de integet. Összszel kerül napirendre a katonai létszám fölemelésének kérdése. A katonai osztrák uralom, amely felejteni nem akar, tanulni nem tud, okulni képtelen és alkudni csak háboru után hajlandó (ha ugyanis vereséget szenvedett) nem abból az anyagból való, hogy amit egyszer kívánt és követelt béke idején a misera plebs contribusustól, attól el is álljon. No bizony! Hogy le is mondjon valamiről, amit a teherviselő néptől követelt. Nem meghátrálás volna ez? Nem elég, hogy Königrätzeknél diadalmas »Rückwärts-Konzentrirung«-ot rendelt el? Még egy nemzeti küzdelme, jogos kívánsága elől is vonuljon vissza? Egyszer már kimondta, hogy neki több katona kell. A fránya ellenzék megakadályozta ezt, obstrukciót csinálván. Elég baj ez katonáknak. De hát a viszonyok már csak olyanok voltak, hogy ez a kívánság nem teljesülhetett, amit homlokáncolással és kellő felháborodással fogadott a hadvezetőség.

De hát — így gondolkozott — ami késik, nem mulik. Összszel majd megint előállanak ezzel a követeléssel, miután a gonviselés kifürkészhetlen akaratánál fogva egy ugynevezett erős kezű ember került a magyar kormány élére, aki keresztül tud gázolni erős lábakkal is az adófizető, munkálkodó nép érdekein és is mindent el tud követni, hogy a katonák kívánságai az utolsó pontig teljesüljenek.

Ezek pedig ebből állnak: ha a két éves katonai szolgálatot behozzák, (ami igen kérdéses, noha a kormány megígérte) akkor negyvenöt évvel több ujoncot fognak követelni. Ha pedig nem hozzák be a két éves katonai szolgálatot (ami valószínű, noha a kormány megígérte), akkor huszonegy évvel több ujoncot fognak követelni.

Ebbe pedig bele kell nyugodnia a magyar közvéleménynek és a magyar parlamentnek is. Hát talán hiába rendeltünk ki egy erős kezű embert a magyar kormány élére, hogy kívánságainkat ne teljesítse, vagy ne teljesítse? Meg kell rendszabályoznia a makacs ellenséget a magyar parlamentben, amely folyton a nemzet érdekeit hangoztatja és a legkisebb érdeke sincs aziránt, hogy mit kívánnak a nemzet rovására, katonák? Csunya dolog ez nagyon.

Azonban biztos forrásokból értesülünk, hogy ez a kívánság nem fog teljesedése menni. A magyar ellenzék semmi szín alatt nem fogja megengedni az ujonclétszám ilyen felemelést és olyan obstrukcióra készül, amilyen még nem volt. Mert ha ebben a kérdésben is enged, akkor csakugyan nem érdemi meg, hogy a nemzet érdekeit képviselje, a nemzet rokonszevűvel dicsékhessék és mementója legyen az osztrák katonai tulkapásoknak. Akkor a másfél esztendeig tartott nemzeti

harc mind hiábavaló volt és csak arra szolgált, hogy katonáknak étvágyát megnövecsse. Az étvágy tudvalevően annál nagyobb, minél tovább éheztek a hűsevő állatok. A kívánságában nagyon éhes és falánkká lett katonai vezetés és összszel mindent egyszerre föl akar falni, hogy bendőjét a hosszú éheztetés után megtömjé.

Így készítik elő mesterségesen az obstrukciót felülről, melynek árnya ma már előre esik a mostani viszonyokra. Nemcsak a népek forradalmát csinálják mesterségesen felülről, hanem a parlamenti obstrukciókat is, amelyeket a hatalom letéteményesei parlamenti forradalmak bevétel akarnak diszkreditálni.

Erdélyrészi magyarok mentése.

Mozgalom az »Albina« ellen.

A M. Sz. közli az alábbi szenzációs cikket, melyet egyelőre minden kommentár nélkül leközlünk. — A cikk következőleg hangzik:

A napokban örömdetes hír járta be a fővárosi lapokat. Arról szült, hogy a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének elnökét Erdély déli megyéiben, hogy az Albina oláh banktól potom áron megvásárolt ingatlanokat utóajánlatokkal magához vátta és ugyanazért az árt, olcsó törlesztés mellett tulajdonosaiknak visszaadja. Így akarja megakadályozni azt, hogy az erdélyrészi délvideki magyar birtokok oláh kézre jussanak.

Az Albina terjeszkedése és az a gazdálkodás, a melylyel a magyar kisbirtokosokat mindenütt, ahol csak hozzáférhetett, löntekette, nagy somorúságot, siránkozást okozott széles ez országban. Tenni azonban nem tettek semmit, hogy az oláh birtok terjedését és ezzel együtt a magyar kisbirtok osztály pusztulását megakadályozzák. A kisbirtokosok földhitelintézetének akciója az első kísérlet ebben az irányban.

Tudósítónk ma délebb felkereste a Kisbirtokosok Országos Földhitelintézetének épületében Foltin Pongrácz igazgatót, a kitől a mozgalomra vonatkozólag felvilágosításokat kért.

Az Albina kölcsönei — ezek szerint — Erdély déli megyéiben, Hunyadban, Fogarasban, Csikban, Háromszékben vannak különösen elterjedve, de az oláh bank kiterjeszti hosszú ujjait egész a Bácskára, Bács-Bodrog- és Temes megyék egyes részeibe is. A kölcsönök feltételei eléggé csábítóak, nem kínálja magas kamatok, magas törlesztés mellett, ügynökei bejárják a falvakat és rábeszélnek a földművelőket, hogy a kedvező feltételek mellett kint kölcsönt felvegyék. És csak mikor a részletek fizetésére kerül a sor, derül ki, hogy költségek, jutalék és egyéb cimen, milyen összegeket kell lefizetnie. De legkimondatlanabb az Albina az adóssokkal szemben való eljárásában. Ha az adós valamelyik részletet nem fizeti a pontos időben, kegyetlenül dobra vereti a birtokot és potom árt magának megvásárolja.

Hogy ezeken a viszonyokon segítsen, a kisbirtokosok földhitelintézet — amely nem nyereszkesedésre alapított vállalat, hanem alapszabályait a törvény határozta meg — azokra, az Albina által átvételre alá írt birtokokra, amelyekre ez a magyar intézet is adott kölcsönöket, utóajánlatokat tett. És miután a kisbirtokosok földhitelintézetének átvételére a törvény más kölcsönadók előtt, előnyöket és kedvezményeket biztosít, ezek a birtokok a magyar intézet kezére jutnak. A kisbirtokosok földhitelintézeté azután ezeket a megvásárolt birtokokot egy krajcár nyereség nélkül, a lehető legkedvezőbb feltételek mellett, visszaadja az eredeti birtokosnak.

Két módot is követnek az ilyen birtokok visszaváltásánál. Az egyik az, hogy a megvásárolt birtokot átadják a volt tulajdonosnak és az, az eredeti kölcsön-részleteket fizeti továbbra is, de most már, mint vételár törlesztést. Ezt a módszert a törvény különben megtiltja, a kisbirtokosok földhitelintézetének azonban külön törvényes engedélye van rá. A másik módszer pedig az, hogy az intézet megállapítja a lehető legalacsonyabb vételárt, amelynél még nem fizet rá és az adós ezt egy összegben, vagy három négy éven belül lefizeti. Természetes, hogy a hátrálékos kölcsöntörlesztő részleteket és az eljárás költségeit — melyek azonban minimálisak — mindkét esetben rögtön ki kell egyenlíteni.

Ily módon igyekszik a kisbirtokosok földhitelintézet, magyar kézre visszaváltani az oláh kézbe került földbirtokokat. Részletes kimutatás arról nincsen, mennyire terjedtek el az Albina kölcsönei; azokon a vidékeken azonban, ahol az oláh bank terjeszkedik, a kisbirtokosok földhitelintézetének kölcsönei elég szépen vannak képviselve.

Bács-Bodrog megyében egyedül, például, az 1903. évig 18 milliónál is több jelzálogkölcsönt adott. Hunyad, Háromszék, Alsó-Fehér-, Csik- és Brassó megyékben összesen egy milliót is feltölmlő a kisbirtokosok kölcsönei. Ha tehát az intézet tovább is követi áldásos működését, van remény arra, hogy az oláh kézre került birtokoknak legalább egy része — az a rész, a melyre a kisbirtokosok földhitelintézetének is be van kebeleztve kölcsöne — ismét magyar birtokká lesznek.

Már az Albina tovább terjeszkedését nehéz megakadályozni. Az oláh bank, ügynökökkel árasztja el az erdélyi falvakat, akik házról-házra járnak és úgy kínálják kölcsöneiket. A kisbirtokosok földhitelintézeté, a mely nem üzlet, hanem jóformán állami vállalkozás, ezt nem teheti. Gondoskodik ugyan róla, hogy kölcsönfeltételeit mindenfelé hirdessék a nép közt, a hatóságokhoz és különösen a községi előjáróságokhoz állandóan küld prospektusokat, tervezeteket, de a ki ismeri a földmívelő népet, az tudja, hogy a személyes érintkezésnek, az ügynökök rábeszélésének mily nagy hatása van rája. Mégis, ha valamiképpen módot találnak arra, hogy a kisbirtokosok földhitelintézetének, kedvező kölcsönfeltételeit megismertessék a néppel — van például egy törlesztőtörvény, a melyet egyenesen a legkisebb birtok támogatására állítottak fel és a mely szerint száz korona értékű záloglevelet, teljes értékben, száz koronáért vesz át az intézet — úgy meglehetne előzni az országos szerencsétlenséget és nem szorulnánk ilyen utólagos mentő-akcióra.

A kolozsvári állami tisztviselők fogyasztási szövetkezete.

Kolozsvár, június 27.

Vasárnap a délelőtti postával kaptuk a kolozsvári állami tisztviselők fogyasztási szövetkezete előkészítő bizottságától, az alakuló közgyűlésre szóló meghívót. Mi ebben a kérdésben már elmondottuk véleményünket, ahhoz hozzátenni nem sok van. Elmondottuk és bebizonyítottuk, hogy ez a szövetkezet a tisztviselőknek nem fog használni; nem fog használni senkinek, ellenben ártani fog a kolozsvári kereskedelemnek. S ennek tudatában szállottunk síkra a felmerült — szemnek tetszetős, de a gyakorlati élet erejét ki nem álló — eszme ellen. Az ugy-látszik mindenáron az állami tisztviselők boldogításáról van szó. Az az: a szövetkezet még meg sem alakult és máris szükséges volt az érdekek kiterjesztése és az állami tisztviselők fogyasztási szövetkezete, átalakult „Köztisztviselők fogyasztási szövetkezetévé.” Ez valószínűleg azért volt szükséges, mert csupán az állami tisztviselők köréből nem lehetett volna megalakítani a »Hangyát».

Az alakuló közgyűlésen különben megalakították az alapszabályokat, melyen a szövetkezet életképességét azzal is emelték, hogy a verők elé még jelentősebb korlátozást emeltek. Aki ugyanis a szövetkezet tagja óhajt lenni, annak kötelessége belépni az állami tisztviselők helyi egyesületébe.

Ha tehát: hogy népszerűen is érthetővé tegyük a dolgot, valaki egy fél kgr. szilvaizt vásárol, egyszersmind jogot szerez magának egy előkelő testület rendes tagságára. Ha nem is teljesen szöszszent, de körülbelül így áll a dolog.

Az alakuló közgyűlésen a tisztikar megválasztása is megtörtént, majd a »Hangya« kiküldöttje fejtegette a helyi szövetkezetnek a központi »Hangyá«-hoz való viszonyát.

Kötelességünknek tartjuk konstatálni, hogy most a megalakulás után is — amiólt természetesen az üzletnyitás még messze van — a legnagyobb aggodalommal nézünk a fogyasztási szövetkezet működése elé. Szívesen és örömmel pártolunk minden törvés eszmét, szeretettel delegálunk minden helyes gondolatot és méltánnyással fogadunk minden a közügy érdekében kifejtett fáradozást.

Am ez az eszme nem átvös; ez a gondolat nem helyes; és az erre fordított fáradozás nem hasznos: a szövetkezet nem élhet meg épp úgy, mint nem élt meg az elődje sem. Azok akik részjegyeket vásároltak; akik tagjai lesznek, a legjobb esetben csupán a beszerzett részjegy árát vesztik; el, de sorra kerül a szavatosság kérdése is. Akkor valószínűleg szóba kerül a felelősség kérdése is. Mi: mint a kolozsvári sajtó organuma és a tisztviselők öszinte hivi sulyos de fontos kötelességünknek ismerjük, hogy

minden gondolkodás nélkül ne akceptáljuk a felmerült eszmét. S mivel behatóbban foglalkoztunk a kérdéssel, arra a meggyőződésre jutottunk, hogy jó lélekkel és azzal az igaz szívrrel, melylyel a tisztviselők ügyét felkaroltuk: nem támogathatjuk a fogyasztási szövetkezetet. Sőt az a kötelesség háramlott ránk — hogy ha egyedül lennénk is, — akkor is hirdetésünk kell az igazságot, mely alig lehet egyéb, mint a szövetkezet életképtelensége, a kereskedők és a tisztviselők károsodása.

Mi óhajtuk, hogy ne úgy legyen, de sajnos a számok beszélnek és azok realis csoportosítása megdöntötlenül szól mi mellettünk.

Koburg Lujza regénye.

Egy újabb röpirat.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, június 26.

A szerencsétlen Koburg Lujza hercegnasszonynak és Mattasich főhadnagynak regénye egyre újabb anyagot ad a röpiratíróknak. Ma ismét megjelent egy ilyen pamflet Zürichben, Dahl Richard tollából. Célja annak bebizonyítása, hogy a főhercegnasszony ártatlanul van a győgyintézetbe bezárva, mert semmi bűnt el nem követett és egészsége kifogástalan. Nagyrészt ismert adatokat tartalmaz, sok tekintetben azonban újabb részleteket ad elő, sőt nem egy szenzációs leleplezést is tesz, amelyért persze teljes egyedül őt illeti a felelősség.

Azt mondja, hogy Koburg Fülöp herceg évek óta tudott néjének Mattasich főhadnaggyal folytatott viszonyáról. Hallgalt azonban, mert tudta, hogy a főhercegnasszony nagyon el van adósodva és hogy a legkisebb botrány hallatára a hitelezők őt fogják megrohanni. Titokban azonban minden áron arra törekedett, hogy Mattasichot eltávolítsa a főhercegnő környezetéből. Ebben legnagyobb segítségére volt neki dr. Barber Miksa bécsi ügyvéd, akivel kapcsolatban a pamflet szerzője egy nagyon szenzációs leleplezést tett. Azt mondja ugyanis, hogy dr. Barber megbízást kapott Fülöp köbúrgi hercegtől, hogy Koburg Lujza hercegnasszony több váltóját beváltassa. Ez meg is történt, úgy, hogy dr. Barber több váltó birtokába jutott. Mikor Mattasichot elfogták és pörét tárgyalni kezdték, akkor ezek a váltók szerepeltek ellene főbizonyítékként. Csakhogy ekkor már rajta volt Stefánia főhercegnő neve is.

Dahl szerint, Koburg Lujza főhercegnasszony udvarhölgye bizonyítani tudja, hogy e váltókra a Stefánia főhercegnő aláírása dr. Barber és Koburg Fülöp tudtával került, és hogy a hamisítást Pfannstiel, Ferdinánd bolgár fejedelem azóta elhunyt titkára követte el. Amikor tehát Mattasichot ezekért az aláírásokért elítélték, akkor úgy Koburg Fülöp herceg, mint dr. Barber tudta, hogy Mattasich ártatlan, de mégis hallgaltak. Gróf Fugger Mária, Koburg Lujza udvarhölgye többször jelentkezett vallomástételre, de sohasem akarták meghallgatni. Pedig ő tudja a valót, és ezt hajlandó is megvallani.

Dahl súlyos váddal illeti dr. Hintertoiszer és dr. Pierson tanárokat, akikről azt írja, hogy kezdetül fogva be voltak avatva a főhercegnasszony ellen készülő akcióba, és hogy orvosi szakvéleményükért, amelynek alapján a főhercegnasszonyt ideggyógyintézetbe internálták, nagyobb összeget kaptak dr. Barber irodájában. Állítól erre is van bizonyíték.

Nagyon valószínű, hogy a röpirat ismét fel fogja eleveníteni az egész affért, és hogy a megtámadott személyiségek sietni fognak a maguk szerepét lehetőség szerint tisztázni. A pamflet különben régi meséket ad elő, és csak az említett újabb »tények« alapján tarthat figyelemre igényt. Nagy kérdés még azonban, hogy ezek a tények igazak-e?

Lopás a vizsgálóbíró hivatalában.

Az ügyes zsebtolvaj.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, jun. 27.

Rendkívül mulatságos dolog történt szombat délelőtti a szegedi vizsgálóbíró hivatalos helyiségében. Egy roppant ügyes zsebtolvaj szép és lélekemelő foglalkozásának keretében vágó művészies mutatványt végzett. Ellopta az öt kihallgató vizsgálóbíró jegyzőjének az aranyóráját.

Temunovics Károly a zsebmetszők gárdájának ugynevezett illusztris tagja. Lop mint a szarka, úgy, hogy a szegedi piacnak azon a részén, ahol ez a jeles alak fölülnek, sok gazdasszony zsebe fölöttelül kiürült néhány perc alatt. Egyezőval jeles alak Temunovics Károly, akit minden nagyobb csoportosulásnál ott lehetett látni.

Természetesen, a legutóbbi képviselőválasztásról se maradhatott el. A tömeg közé furakodott és »dolgozott«. Azonban a nagy politikai szenzáció miatt, úgy látszik, elvesztette hidegvérét és a »munka« balul ütött ki. A rendőrök nyakonszípték, éppen akkor, amidőn egy tullekstitült diák óráján akart végeztes operációt végezni. A szuterénbe vitték, onnét pedig a törvényszék fogházába.

Most fölvezették a vizsgálóbírószághoz, hogy kihallgassák. Szobonya Miklós, joggyakornok, a vizsgálóbíró jegyzője megkérdezte tőle:

— Magát azért hozták ide, mert zsebtolvajlásban érték.
— Elég szomorú.
— Tehát nem tagadja tettét?
— Nincs értelme, tekintetes jegyző ur.
— Beismeri?
— A legteljesebb mértékben.
— Hogy történt a lopás?
— Hát kérem, nagyon egyszerűen — felelte a tolvaj szolgálatkészen. — Példának okáért, most a jegyző ur mellényzsebében levő cigarettatárcára vetem ki a hátát. Hopp, már itt is van.

És a tárcá, egy szempillantás, már a Temunovics zsebében volt.

Az ügyes művészt kihallgatása után lekísérték cellájába. Mikor kiment, mosolyogva fordult a jegyzőhöz:

— Ha valamire szüksége lesz a tekintetes jegyző urnak, csak tessék hozzám fordulni.

Dél lett. Szobonya jegyző haza akart menni s akkor vette észre, hogy az órája láncostól hiányzik a mellényzsebből. Akkor hirtelen eszébe jutott a tolvaj. Leküldött egy börtönőrt Temunovicshoz, hogy nincs-e nála az óra. Rövid idő múlva az órával együtt megjelent a börtönőr és ezzel a szavakkal adta át:

— Azt üzeni a fogoly, hogy a jegyző ur máskor zárja a fiókjába az óráját, amikor zsebtolvajokat hallgat ki.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, június 26.

— (Gróf Tisza István Erdélyben.)
Gróf Tisza István nagyon gyakran ellátogat most eszendben egy-egy vasárnapi kirándulásra Erdélybe rokonaihoz. A tegnapi reggeli gyorsvonathoz is, mely innen Tóvis felé indult, hozzá volt kapcsolva egy szalonkocsi, melyben Tisza István idillikus családi körben tette meg útját egyik apróbb állomásra Boosra. Vele volt Sándor János is és az érkezőket rokonai üdvözlések fogadták. A leszálláskor a vonat utasai láttatták, hogy mindegyik gyerek egy-egy pezsgős üveget szorongat a karjában, míg a többi podgyaszt természetesen a szolga-személyzet szedi le. De a pezsgős üveget a kis féléhruhás leánykák bizony nem bízatták a szolgára.... Így utazik Tisza István egy-egy vasárnapi kirándulásra. A miniszterelnök és a családja még tegnap este vissza indult Budapestre.

— (Tömeges doktor avatások.)
Tegnap délebb volt a lefolyt egyetemi tanévnek utolsó doktorát avatási ünnepélye. Az ünnepélyen szokatlan nagyszámú közönség jelent meg. A mit megmagyaráz az a körülmény, hogy ezen az ünnepélyen nem kevesebb, mint hetven jelölt lett doktorát avatva s nagyobb részt természetesen rokona és barátja kíséretében jelent meg a ritka avatási ünnepélyen. Az új doktoroknak a névsorát a következőkben közöljük: A jogtudományból lettek doktorok: Bogya Sándor, dr. Márki Imre, Bauer Antal, Kovácsy Ferenc, Ördögy Vilmos, Vadász Béla, Rothschild Oszkár, Voszka István, Papolczy Béla, Schik Elemér, Moldován Dénes, Zádor Ervin, Plechló Jenő, Steinmetz János, Helmeczy Pál, Deszkásky Lajos, Márki Gyula, Erőss József, Oltean János, Schöffler József, Schossberger Ernő, Weisz Jenő, Zöld István, Ledig Dező, dr. Zimányi Endre, Karász József, Schieszl Albert, Markó János, Steck Imre, Hirschfeld Márk, Flittner Vilmos, Semsey Olivér, Nagy Lajos, Füzesdy Zoltán, Madarász Ernő, Temunovich Zoltán, Nemez Vilmos, Nagy Dániel, Vázsonyi Jenő, dr. Kovácsy Dénes, Loránd József, Schmidt Imre és dr. Heim Béla. — A jogtudományi doktorátust nyerték: Vajdinger Gyula, Henecz Károly, Szirmai Albert, Zsille Károly, Pastinszky István, Szakács József, Horor Döme, Benda Jenő, Lang Mihály, Erban Rudolf, Hankovszky Dező, Gulyás Mihály, Smialovsky Tibor, dr. Francz Zoltán, Szántó Vitos, Gerencsér László, Kalkbrenner Zsigmond, Rigler György, Czeuczor Vilmos, Sárkány Lajos, Gombos Lajos és gr. Teleky Domokos. És végül az orvosi tudományokból a következőket avatták doktorrá: Jénoy László, Kimpian László, Klein Samu és Kund Vilmos.

— (Külföldi tudós Kolozsvárt.)
Carpenter Esdin J. angol unitárius lelkész,

ismert egyházi író néhány nap óta Kolozsvárt időzik dr. Boros György vendégszerető házában. A tudós férfi, mint lapunk más helyén is olvasható, az unitárius kollégiumnak tegnap megtartott évről ünnepélyen megjelent és a tapasztaltak felett meglepetésének adott kifejezést.

— **(Jelentkezések az ipari szakiskolába.)** A kolozsvári állami ipari szakiskola igazgatósága ez úton is értesíti az érdeklődőket, hogy az 1904—5. tanévi féléves felvételi vizsgákra az intézet helyiségében (Kolozsvár, Malom-utca 26. szám) folyó évi július hó 1—10-ig a délelőtti órákban lehet jelentkezni. Rendes tanulólétszám, a ki valamely közép, vagy polgári iskola 2 osztályát vagy 6 elemi osztályát sikeresen végzett s kifejezett érdeklődéssel bír, a kollégiumi előkészítés hiánya sikeres felvételi vizsgával is pótolható, illetve a tanonciskola 3 osztályát sikeresen elvégzett tanuló is felvételt. A helybeliek személyesen is jelentkezhetnek, mely alkalommal bent tartandó a jelentkezés tanuló születési bizonyítványa, újravizsgálási bizonyítványa, a szülői vagy gyámnyilatkozat arról, hogy a tanuló mely szakra kívánja magát képeztetni és kötelező kijelentése annak, hogy az illető a teljes négy évfolyamot bevégezni kész. A jelentkezés tanuló az intézeti orvos által megvizsgáltatnak azonnal. Vidékiek a jelentkezést írásban tehetik a felsorolt okmányok beküldésével, melyek által azonban orvosi bizonyítvány is csatolandó az ép és egészséges testalkatról. Részletesebb felvilágosítással szolgál az intézet igazgatósága.

— **(Eltűnt napzáró.)** Szombati számunkban hirt adtuk arról, hogy Iszlai Mihály 60 éves napzárós pata-utcai lakásán családi perpatvar következtében palinában marólgatott ivott meg. Iszlai, kit a gyorsan kivont mentők azonnal a klinika belgyógyászati osztályára szállították, tegnap délután belső súlyos égési sebek következtében iszonyú kínok között meghalt. Hulláját a törvényszéki bonctani intézetbe szállították, hol ma felfogják boncolni.

— **(Razzia.)** Tegnap a rendőrség két izben is tartott razzia, a midőn mind a létszer három hely és foglalkozás nélküli csavargót állított elő. Reggel a kézi fogdába internáltak.

— **(Az unit. kollégium értesítője és évről ünnepélye.)** Jókora vaskos kötet számol be a kolozsvári unitárius kollégium 1903—1904. évfolyam tanévi kiválóan eredményes működéséről. Az értesítő dr. Gál Kelemen, az intézet kitűnő igazgatójának gondos szerkesztésében jelent meg és bő tájékoztatást nyújt az intézet sokoldalú harafias működéséről. Az értesítő elején olvashatjuk Gál Jenő felügyelő gondnok beiktatása alkalmával elhangzott magas színvonalú beszédét. A beszédnek mindegyike — Ferencz József püspök, Gál Jenő a meg-

választott ut gondnok és dr. Gál Kelemen igazgató előadásában — megannyi élénk bizonyíték, hogy az intézet jelenlegi vezetése szakmát és tetterős kezébe van letéve és hogy eme kitűnő férfiak buzgalma és lelkesedése az intézetnek a magas színvonalra emelésére, hová az intézet egy erkölcsileg és nem kevésbé anyagilag is bémulatos előrelépéssel jutott.

A beszédet követi a gyászkeretbe szedve Pálfi Márton az intézet jelen tanárának gyönyörű megemlékezése Jókai Mórról. Ez a közlemény egyszerű és közvetlen hangon tartott nyelvezetével, de a tartalomnak mélyesége tanulmányt eláruló irányánál fogva is előnyösen élűt a nagy költő halálával gomba módra a nyilvánosság elé került s nem egy esetben emeltyős szóhalmazoktól. Az irodalmi becsű megemlékezést követi az intézetnek a lefolyt évről szóló krónikája, mely minden pontjában igazolja azt a fokozódott várakozást, melyet az intézettel szemben mindannyiszor tápláltunk. Ezt igazolják a felügyeletről, a papnevelő intézetről és az általános észrevételekről szóló közlemények is. Hogy az intézet élén mily kiváló tanerők állnak, mindennél jobban bizonyítja az értesítőnek az a része, mely az intézet tanárainak irodalmi munkásságáról számol be. A maga szakmájában vágó nagyrészt tanulmányokkal gazdagítottak az irodalmat Barabás Ábel dr., Boros György dr., Csifó Salamon, dr. Gál Kelemen, Györfly István, Kanyaró Ferenc, Kiss Ernő dr., Kovács János, Nyiredi Géza dr. és Pálfi Márton dr.

A névsor nem volna teljes, ha meg nem említenénk a többi tanerőkről, kik bár a nyilvánosság előtt a lefolyt évben nem folytattak irodalmi munkásságot, de tudományos szakkörökben elismert szakemberek, mint többek között: Gálfi Lőrinc, Hidegh Mihály, Iszlai Márton, Lersch Ernő dr., Nagy Gyula és Pálfi István. Az értesítőnek többi közleményei megannyi beszélő adat a kollégium kiváló vezetésének és fejlődésének.

Az intézet évről ünnepélye különben tegnap folyt le nagy és előkelő közönség jelenlétében. Az asztalfőn ott láttunk Ferencz József püspököt, Gál Endre felügyelő gondnokot, Boros György dr. d. kánt és Carpentier Estlin J. angol unitárius lelkész, ki — mint lapunk más helyén olvasható, — vendégségben időzik Kolozsvárt és kinek jelenléte különös érdekességet kölcsönözött az évről vizsgálatnak. Az ünnepély a Hymnus elnevelésével kezdődött, melyet az intézet jól szervezett daloskora helyes vezetésre való precizitással adott elő. Ezt követte Gál Kelemen dr. az intézet igazgatójának vázlatos jelentése a kollégiumnak lefolyt tanévi működéséről. A jelenlevők a jelentést éljenzéssel és tapsal sürtben szaktították félbe. A jelentés után a jutalmak kiosztására került a sor.

Mire Ferencz József püspök és Boros György dr. dékán határozott beszédet tartottak, üdvözlve a jelenlevő külföldi vendéget, ki lelkes hangon angol beszédében mondtott köszönetet a szíves fogadtatásért, egyben elismerését fejezte ki az intézet műkö-

déséért és hogy oly fényesen teljesíti kulturális feladatát. A beszédet Boros György tudomásolta a közönség zajos éljenzés és tapsa kíséretében. Ezzel a szép ünnepély véget ért. (I. b.)

— **(A japán golyó.)** A nagy háború részletei között érdekes dologt irnak a haditudósítók. — A japán puszkagolyóról szól a tanulságos beszámoló. A japán puszkagolyó tudniillik lényegesen más, mint az orosz löveg. Ne képzeliük azonban, hogy ezek a golyók talán meg vannak babonázva és célzás nélkül találja velük a japán katonák az ellenfelét. Azt sem mondhatjuk, hogy talán rettenetes robbanóanyag van a belsejében, a mely pusztító hatással talál. Eppen ellenkezőleg van a dolog. A japán golyó tudniillik lényegesen kisebb az orosz golyónál és ha meg nem álli rögtön azt, akit eltalál, könnyen gyöngyöl sebet ejt rajta. Nagyon érdekesek ezek a japán golyók, bizonyítják annak, hogy a japán mily humánusan akar feltűnni a háborúban. Még az oroszbarát francia sajtó is elismeri ezt a nemeslelkűséget és szép szavakban emlékszik meg Japán minden mulatkozó nagylelkűségéről.

— **(Élő térkép.)** A st. luisi kiállításon az Egyesült Államoknak olyan térképét fogják bemutatni, melyhez hasonlót még soha, seholsem láttak. Az ugynevezett Tesson halmon 85 négyzetméternyi területen élő térkép: csinálták meg az összes amerikai földtermékeknek. A földet gondosan megmérték és trágázták, hogy a belé ültetett növények mentül gyorsabban és a gaztól mentesen nőjenek. Az egész térképet öt méter széles gyepszalag övezi és a határvonalakat az egyes államok között egy méter széles kavicolt ösvények jelölik. A minden egyes állam részére kijelölt tért azokkal a növényekkel vetik be, melyek az illető állam mezőgazdaságában a legfontosabb szerepet játszik. Egy labirintfélé se gelyével a látogatók az óriás térkép minden egyes részét megtekinthetik: megtekinthetik, hogy az illető államban milyen növényeket kultiválnak és hogyan gondozzák. A gabonafajok főképen az északi részeken találhatók. Floridában az ananász, narancs és egyéb trópusi növények dominálnak. Kentuckyban a dohány, más déli államokban a cukornád, gyapot, stb. A térkép olyan, hogy még azt is meg lehet tudni belőle, hogy az egyes államokban, mely termékek találhatók a legkedvezőbb talajra.

— **(Román zsidó kivándorlás.)** Tegnap huszonnégy férfi, negyvenöt nő, harminc gyermek román kivándorló zsidó utat ott Amerikába át a kolozsvári állomáson.

— **(Vallomás a halálos ágyon.)** Grázból írják. A nagy kórház egyik beteg ágyán halálra köhli Károly halálát érezvén közeledni, hogy lelkiismeretén könnyítsen életének egy sötét titkát leplezte le. Világos elmével beallotta ugyanis, hogy három évvel ezelőtt Bratiszkó Lajos nevű barátjával együtt a Szt. Gallen felé vezető úton kirabolt s meggyilkolt egy külföldit, a ki-

nek csomagjait kettén vitték. A hatóságok azonnal kinyomozták Bratiszkót és letartóztatták. Tettét tagadja.

— **(Nyári egyenruha.)** Bécsből jelentik, hogy a k. és k. hadügyminiszterium egyelőre próbált két hadtestnél, a boszniai 15. hadtestnél és a dalmáciai hadtestnél új nyári egyenruhát hoz be: nyári vászon-zubonyt, vászonadrágot és vászonsapkát barnára fényezett ellenzővel. Az egyenruhát három színben: földszínt, kaki- és közep-szürke színben próbálják ki s ezek közül majd azt a színt választják, a mely leginkább beválik.

NYÁRI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, hétfőn, június 27-án:
A kis alamuszi.
Eredeti oper t 3 felvonásban.

Kezdeté fél 8-kor. vége 10 kor.

Holnap, kedden, június 28-án:
Aranyember.

SZÍNHÁZ.

*A tegnapi előadás. Zsuffolt ház előtt került tegnap este színre Ágai fővárosi életképpel tarkított énekes bohózat: „Egy görbe nap”. Egy-két kitűnő alakítástól eltekintve az előadás teljes egészében slendrián volt. A szereplők nagyobb része bosszantó negligenciával kezelte szerepét. A mellett a szegény sugának ugyancsak ki kellett izzadnia a szerepkönyvet, mert a szereplők közül nem egy volt, ki egy árva bötüt sem tudott szerepéből.

Táviratok

Az orosz—japán háború.

— Legújabb hírek. —

Budapest június 27.

Pétevárról jelentik: Kachorov jelenti még 25-óról. Négy szotnya a hegyi tüzéség négy ágyujával parancsot kapott, hogy Siakintunból Szindianba menjen. A japánok kiszorítottak állomásából s miután a különítmény erősítéseket kapott, délelőtt 11 órakor az egész vonalon támadásba ment át. Az ellenség rendetlenségben visszavonult. Délután 1 órakor megszállták

Szindian községet, miközben az ellenséget üldözték. 3 tiszt megsebesült, 7 katona elesett, 14 megsebesült, 1 eltűnt. Június 23-án az ellenség Lindiakle mellett csapdába jutott. 15 halottat és sebesültet vésztett. 22-én délelőtt 12 óra felé egy orosz különítmény között tüziharc fejlődött ki. Délre a mi osztályunk támadást intézett az ellenség jobb oldala ellen s az ellenséget több előretolt megerősített állásából ki-verte. Délután 5 órakor osztályunk közeledett az ellenség főállásához, melyet 3 gyalogezred és 18 ágyu tartott megszállva.

Csapatunkállásai maradtak a nélkül, hogy a tulnyomó ellenséggel harcba bocsájtkozhat volna. Este 9-ig az ellenség sem támadott, mire osztályunk Sainac felé visszavonult. Veszteségünk még ismeretlen. A japánok kiűrtették Kluijaensiant várost.

A békési aratósztrájk.

Gyula, június 27

A napilapokban több helyen tudósítás jelent meg, hogy a békésmegyei aratók sztrájkra készülnek. Ez a tudósítás, mint illetékes helyről értesülünk, minden alapot nélkülöz. A békésmegyei munkások között sztrájkmozgalom egyáltalán nem észlelhető. A népgyűlés aratással nem is foglalkozott, hanem annak tárgyát csupán a független szocialista párt adminisztratív belügye képezte.

Felolós szerkesztő:
HERCZEG JENŐ.
Lapfőlapadonos:
GOMBOS FERENCZ.

Diszokmánnal kitüntetve!

Bernáth E. Sándor varrógép kerékpár nagy raktára és hangszóró-üzlete a n. kir. posta- és táv. szállítója Kolozsvár

Osszes áruimat havi részletfizetésre is adom s azokról 5 évig felek. — Szakszerű villamos világítással és motorerőre berendezett mechanikai műhelyben a javításokat gyorsan és jutányos árban készítem. Nikkelezéseket, különféle színű emailrozásokat saját fűrdőben és kemenczében állítok elő. Kerékpárkiosztó osztály. Telefon 412. Tartok fenn! —

Képes árjegyzéket adok bárkinek!

Megnyílt! Egy forintos áruház! Uj üzlet!

Diszmi-, Játék-, Háztartási- és fényüzési árukból Kolozsvárt, Kossuth Lajos-utca 3. sz. alatt. Lakatos József.

Most már 30 fillértől 1 forintig áruk mind kaphatók. Számos látogatást kérve kiváló tisztelettel.

Vidéki megrendelések legpontosabban lesznek kiszolgálva.

Sz. 7728/1904. tkvi.

Árverési hirdetmégi kivonat.

A kolozsvári kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Erdélyi Magyar Hitelezési Társaság részvény-társaság végrehajtónak Gál Péter koronázott lakos végrehajtást szenvedő elleni 61 koroná 20 fillér tökéletes és járuléki iránti végrehajtási ügyben az árverést elrendelte a Kolozsvár vidéki királyi járásbírójának jelenlevő, Szász-Fenes községben és határán fekvő és a szász-fenesi 701. sz. tkvben A + 1. 2. 8. rendsz., 564/3. 565/3. 1370. 1371. 1372. 1373. 1374. 2751. hrszámú ház, kert, rét, legelő és szántó ből álló ingatlanokra, valamint végrehajtást szenvedettnek közös legelőből járó 1 hold, 734 □-öl és a közös erdőből járó 2 hold 1143 □-olnyi járandóságára, még pedig:

a) A + 1. rendszám, 564/3. és 565/3. hrszámú ingatlanra 360 korona.

b) Az A + 2. rendszám, 1370. 1374. hrszámú ingatlanra 180 korona.

c) A + 6. rendszám, 2751. hrsz. ingatlanra 80 korona.

d) Az A + 7. rendszám alatti közlegelőre 31 korona és végül

e) A 8. rendszám alatti erdő járandóságára 130 kor. becsértékben, mint ezennél megállapított kiküldési árban és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1904. évi szeptember hó 9-ik napján d. e. 10 órakor Szász-Fenes község előjáróságának hivatali helyiségében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kiküldési áron alul is el fognak adni.

Árverést szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10 százaléka — bántapénz — készpénzben vagy az 1881. L. X. t. cz. 42. §-ban jelzett árfolyamú számitott és az 1881. nov. 1-én 3333. sz. alatt lelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírokban a kiküldött közeihez letenni avagy az 1881. évi LX. t. c. 170. §-a értelmében a bántapénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt áruszolgálatni.

A kolozsvári királyi törvénzék, mint tkvi hatóság. Kolozsvárt, 1904. évi május hó 31-ik napján.

2877 1—1 Dr. Hofbauer, kir. törvénz. albiró.

HOGY EGYSZERÜNKET ÖVÜNK, EGYÜNK

RÉPÁTI

BÁTHORI-FORRAS ÉRŐMÉNYES GYÓGY-SÁVANYVIZET M. kir. Belfüggetlenített engedély 6591/VI. 1900. éad.

3483 100/360

Szép nagyszemű 3378 1—2

eseresznyét

5 kilós kosarakban a kor. 4. — utánvét vagy az összeg előleges beküldése mellett postadijmentesen szállít

Gündisch János

Nagydiásznód 100. sz.

A legjobb minőségű és mindennemű **enni, befőzni és lekvárnak** 0000 való 0000

GYÜMÖLCS

a legelőbb napi árban, utánvét mellett, 5 kltól kezdve kapható:

Ifj. Galvács Lászlónál

KECSKEMÉTEN.

3351 12—20

Ping-Pong (asztali tennis) és Croquet-játékok.

TENNIS-felszerelések!

Sawn-Tennis teljes felszerelések 80 k.-tól feljebb.

Lawn-Tennis Raketek a világhírű bostoni Wright and Dison cégétől „The Star”, „The Hub”, „The Longwood”, „The Park”, „The Champion”, „The Surprise” darabonként 6 koronától 40 koronáig minden súlyban.

Raket prések 1, 2 és 4 rakethez.

Raket tokok vitorlavászonból és vízmentes Gummi szövetből 2 ko. 50 fillértől 8 Foronáig.

Raket állványok egyszerű és fényezett kivitelben.

Raket conserváló olaj és lack.

Gummiüvely és szalag raket nyélre.

Tennis-hálók kender-színegből — kátránnyal vízmentesítve, a legegyszerűbb és a legjobb kivitelig, ugyancsak feszítő-szodronnyal.

Halófénytű oszlopok és feszítő kötelek.

Tennis-pálya bekerítő háló kender-zsinegből, kátránnyal, vagy horogonyosronnyból — méterenként.

Tennis labdák:

Championship F. H. Ayers „The Standard” „Star”

„The Falcon” Wellfried Terrakotta Wellfried Regulation bevont

Labdaszedő hálók, Labdagyjűtő kosarak, Pályajelzők stb.

Tennis cipők Gummi vagy bivalybőr talppal.

Tennis ingek övek, sapkák és kalapok

Utazási cikkek: 2513 322/360

Plaidek légrárnak, kézi és ládabőröndök, kocsitakarók stb. stb.

Fényképező készülékek!

Állványos, kézi és zseb fényképező gépek!

Nagyító készülékek Lencsék (objectívek) és pillanat-zárak!

Minden mérettől:

Fényképező üveglemezek:

Lumier Ideal Germania Ringler Agfa Schelsner Hélios E. Schaterra Kodak és Agfa görbítők

„AGFA” ktfeljesztő, rögzítő és színező vegyszerek, oldatok.

Fényézt. másoló-papírok: Dr. Curz matt és fényes Celloidin papírok. Dr. Leiner-féle fényes és matt Celloidin papírok és félvágya! Celloidin- és Brom-ezüst levelező lapok. Velox, Lenta, NPG, Germania, Electro, Brom-ezüst papírok.

Fényképezési lámpák, másoló keretek, üveg és porcellán fűrésztő tálak, Cartonok, Passepartoutok és Albumok stb.

Ugyezintén a fényképezéshez szükséges — itt fel nem sorolható — kellékek dus választékban találhatók.

Valódi angol- és francia illatszerek! Állandó nagy raktár Gramophonokban és gramofon-lemezekben.

Schuster Emil

Norinbergi, diszmi, játékaru, sport, vadászati- és fényképezési kellékek áruháza Kolozsvárt, Mátyás király-téren, gr. Rhédey-palota, a New-York szállodával szemben.

Függő hintaágyak. Kerti hutorok.

Vesszőből fonott kézi- és uti-kosarak belelve és beleletlenül, bebétél vagy a nélkül.